

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового та садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету лісового
господарства та екології

Анатолій ВИШНЕВСЬКИЙ

8. 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МИСЛИВСЬКІ ТРОФЕЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність: Н4 Лісове господарство

Освітня програма: Мисливське господарство

Житомир - 2026

Розробник: Бездітко Людмила Володимирівна, к.в.н., доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Бездітко Людмила Володимирівна
Профайл викладача (-ів)	https://surli.cc/ofcehc
Контактна інформація	bezditkolv@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=5892
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom, Viber щовівторка з 13.00 до 17.00

Робоча програма навчальної дисципліни «Мисливські трофеї та сертифікація продукції» затверджена на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 2
Завідувач кафедри

(підпис)

Юрій СІРУК

Погоджено із гарантом
освітньої програми Мисливське господарство

(підпис)

Олександр КРАТЮК

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету лісового господарства та екології

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 1

Голова НМК

(підпис)

Олександр КРАТЮК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – 4 годин -120 змстових модулів – 2	Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність Н4 Лісове господарство	2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	16 год.	6 год
		Практичні	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	108 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: послідовне формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних вмінь щодо класифікації, підготовки, вимірювання, оцінювання та сертифікації мисливських трофеїв, а також визначення якості та відповідності мисливської продукції встановленим національним і міжнародним вимогам.

Завдання:

- ознайомитися з історією та сучасними принципами трофейної справи та міжнародною практикою оцінювання мисливських трофеїв;
- вивчити види мисливських трофеїв, їх біологічні та трофейні характеристики;
- опанувати методики вимірювання та бальної оцінки мисливських трофеїв різних видів мисливських тварин відповідно до міжнародних вимог;
- оволодіти навичками визначення трофейних ознак та проведення об'єктивної оцінки якості й особливостей мисливських трофеїв;
- вивчити систему CIC (International Council for Game and Wildlife Conservation) і методики оцінювання мисливських трофеїв;
- ознайомитися з принципами стандартизації, сертифікації та контролю якості продукції мисливського господарства, включаючи вимоги до її

маркування та документального супроводу;

– оволодіти навичками оформлення трофейної документації, протоколів вимірювання, сертифікатів та інших документів, необхідних для офіційної реєстрації мисливських трофеїв;

– аналізувати та інтерпретувати результати оцінювання мисливських трофеїв, порівнювати їх між регіонами, угіддями та часовими періодами.

Передумовою вивчення дисципліни є вивчення таких освітніх компонентів як Правові основи ведення мисливського господарства, Організація виробництва у мисливському господарстві, Напіввільне утримання мисливських тварин.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) інтегральної: ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

б) загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

в) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК8*. Здатність забезпечувати багатоцільове використання мисливських угідь та сприяти наданню екосистемних послуг.

СК9*. Здатність ефективно вирішувати комплекс складних організаційно-виробничих, лісівничих, рекреаційних та природоохоронних завдань пов'язаних з традиційними та альтернативними напрямками розвитку мисливського господарства.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

РН12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН13*. Удосконалювати існуючі, розробляти нові підходи і методи ведення мисливського господарства з урахуванням соціально-економічних та лісівничих вимог, особливостей суб'єктів господарювання щодо їх можливостей у сфері матеріально-технічних, сировинних, трудових, мисливсько-господарських ресурсів, природно-кліматичних умов регіону у відповідності до чинного законодавства.

РН15*. Визначати інструменти впливу та проектувати заходи з підвищення продуктивності, охорони та комплексного використання мисливських угідь, оцінювати їх ефективність на основі принципів і цілей сталого розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: біологічні та трофейні ознаки мисливських тварин, які використовуються під час оцінювання трофеїв; види та особливості мисливських трофеїв копитних тварин; методики вимірювання основних параметрів мисливських трофеїв та їх оцінювання за системою СІС; основні принципи сертифікації мисливської продукції.

вміти: проводити вимірювання основних параметрів мисливських трофеїв із використанням відповідних вимірювальних інструментів; виконувати розрахунок бальної оцінки мисливських трофеїв відповідно до системи СІС; визначати категорію та трофейну цінність оцінених зразків; використовувати результати трофейного оцінювання для характеристики якісного стану популяцій мисливських тварин; використовувати сучасні інформаційні технології для обліку, систематизації та аналізу даних про мисливські трофеї.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково такі soft skills:

- уміння професійної рефлексії застосовувати сучасні підходи та міжнародний досвід у сфері оцінювання мисливських трофеїв і сертифікації продукції);
- комунікаційні навички (уміння професійно вести конструктивний діалог із представниками мисливських господарств, оцінювачами, контролюючими органами та іншими учасниками професійної діяльності);
- адаптивність та психологічна стійкість (здатність швидко інтегруватися в команду під час проведення оцінювання трофеїв та сертифікації продукції);
- уміння дотримуватися принципів об'єктивності, неупередженості, доброчесності та професійної відповідальності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мисливські трофеї та їх оцінювання

Тема 1. Мисливські трофеї: класифікація та значення

1. Історія формування культури трофеїв.
2. Класифікація та ідентифікація трофеїв.
3. Біологічне, мисливсько-господарське, наукове та культурне значення трофеїв.

Тема 2. Історія та розвиток систем оцінювання мисливських трофеїв.

1. Передумови стандартизації оцінювання.
2. Національні та міжнародні системи оцінювання трофеїв (СІС та Trophy Evaluation System).
3. Історія систем оцінювання та їх діяльність.
4. Формування міжнародних стандартів вимірювання та оцінювання трофеїв.
5. Категорії та класифікація мисливських трофеїв.
6. Міжнародна база даних трофеїв.

Тема 3. Методика вимірювання та оцінювання мисливських трофеїв

- 1. Загальні правила підготовки трофеїв до оцінювання.*
- 2. Вимірювальні прилади.*
- 3. Порядок проведення вимірювань.*
- 4. Основні показники. Бальна оцінка. Типові помилки під час вимірювання.*

Тема 4. Оцінювання трофеїв окремих видів мисливських тварин

- 1. Морфологічні характеристики рогів шляхетного оленя.*
- 2. Оцінювання трофеїв козулі європейської.*
- 3. Оцінювання трофеїв лося та інших представників родини оленевих.*
- 4. Оцінювання трофеїв дикого кабана.*

Тема 5. Підготовка, збереження та експонування мисливських трофеїв

- 1. Первинна обробка трофеїв. Консервація та сушіння.*
- 2. Підготовка черепів, рогів та іклів. Вимоги до зберігання.*
- 3. Таксидермічне оформлення.*
- 4. Експонування та транспортування трофеїв.*
- 5. Документальне оформлення та реєстрація мисливських трофеїв.*
- 6. Міжнародна документація CІС. Електронні бази даних.*

Змістовий модуль 2. Сертифікація мисливської продукції

Тема 6. Сертифікація мисливської продукції, маркування, транспортування та реалізація мисливської продукції.

- 1. Мета та завдання сертифікації мисливської продукції.*
- 2. Види мисливської продукції.*
- 3. Нормативно-правові засади сертифікації.*
- 4. Документи, що підтверджують походження та якість продукції.*
- 5. Маркування, транспортування та реалізація мисливської продукції.*

Тема 7. Сертифікація та ветеринарно-санітарний контроль продукції мисливства

- 1. Мисливська продукція як харчова та сировинна продукція.*
- 2. Ветеринарно-санітарні вимоги.*
- 3. Дослідження туш і субпродуктів.*
- 4. Виявлення інфекційних та паразитарних захворювань. Безпечність продукції.*
- 5. Простежуваність продукції від добування до споживача.*

Тема 8. Сучасні проблеми та перспективи оцінювання трофеїв і сертифікації мисливської продукції в Україні

- 1. Адаптація української системи до міжнародних стандартів CІС.*
- 2. Підготовка та сертифікація фахівців.*
- 3. Цифровізація обліку трофеїв.*
- 4. Міжнародне визнання українських трофеїв.*

5. Проблеми та перспективи сертифікації мисливської продукції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні	сам. робота		лекції	практичні	сам. робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Мисливські трофеї та їх оцінювання								
Тема 1. Мисливські трофеї: класифікація та значення	12	2		10	12	1		11
Тема 2. Історія та розвиток систем оцінювання мисливських трофеїв.	12	2		10	12	1		11
Тема 3. Методика вимірювання та оцінювання мисливських трофеїв	20	2	4	14	20	1	1	18
Тема 4. Оцінювання трофеїв окремих видів мисливських тварин	24	2	8	14	24	1	3	20
Тема 5. Підготовка, збереження та експонування мисливських трофеїв	14	2		12	14			14
Разом за змістовим модулем 1	82	10	12	60	82	4	4	74
Змістовий модуль 2. Сертифікація мисливської продукції								
Тема 6. Сертифікація мисливської продукції, маркування, транспортування та реалізація мисливської продукції.	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 7. Сертифікація та ветеринарно-санітарний контроль продукції мисливства	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 8. Сучасні проблеми та перспективи оцінювання трофеїв і сертифікації мисливської продукції в Україні.	10	2		8	10			10
Разом за змістовим модулем 2	38	6	4	28	38	2	2	34
Разом	120	16	16	88	120	6	6	108

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			Денна форма	Заочна форма
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Мисливські трофеї та їх оцінювання				
1	ТЗ	Вимірювальні прилади та правила вимірювання мисливських трофеїв	2	0,5
2	ТЗ	Структура трофейного листа та внесення результатів вимірювань. Фотофіксація трофея.	2	0,5
3	Т4	Практичне оцінювання трофеїв (козулі, оленя)	2	1
4	Т4	Практичне оцінювання трофеїв (дикого кабана, лося)	2	1

5	T4	Порівняльний аналіз мисливських трофеїв	2	0,5
6	T4	Визначення віку мисливських тварин за трофейними ознаками	2	0,5
Змістовий модуль 2. Сертифікація мисливської продукції				
7	T6	Ветеринарно-санітарна оцінка мисливської продукції.	2	1
8	T7	Комплексне практичне оцінювання мисливського трофея	2	1
Разом			16	6

6. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин	
	денна	заочна
Змістовий модуль 1. Мисливські трофеї та їх оцінювання		
Тема 1. Мисливські трофеї: класифікація та значення. Кейс: Проаналізувати ситуацію щодо використання мисливських трофеїв у сучасному мисливському господарстві. Доповідь: Мисливські трофеї як джерело інформації про стан популяцій диких тварин. Сучасні підходи до обліку, оцінювання та сертифікації мисливських трофеїв. Есе: «Мисливський трофей як результат полювання, показник якості популяції та об'єкт наукового дослідження». Практикум: Провести класифікацію трофеїв за походженням: роги, черепа, ікла, шкури, хутро, інші частини тіла.	10	11
Тема 2. Історія та розвиток систем оцінювання мисливських трофеїв. Кейс: Проаналізувати історичну ситуацію становлення систем оцінювання мисливських трофеїв у Європі. Доповідь: Історичні передумови виникнення систем оцінювання мисливських трофеїв. Есе: «Від традиційного визначення цінності мисливського трофея до міжнародної системи його оцінювання». Практикум: Скласти хронологічну схему основних етапів розвитку систем оцінювання мисливських трофеїв.	10	11
Тема 3. Методика вимірювання та оцінювання мисливських трофеїв Кейс: Проаналізувати ситуацію щодо оцінювання мисливського трофея копитної тварини за стандартизованою методикою. Визначити можливі джерела похибок під час вимірювання та запропонувати способи їх мінімізації. Доповідь: Роль точності вимірювань у визначенні трофейної цінності. Есе: «Точність вимірювання як основа об'єктивного оцінювання мисливського трофея». Практикум: Сформулювати висновок щодо відповідності проведеного оцінювання встановленим методичним вимогам.	14	18
Тема 4. Оцінювання трофеїв окремих видів мисливських тварин Кейс: На основі вихідних даних провести розрахунок трофейної оцінки, визначити категорію трофея та сформулювати висновок щодо його якості. Доповідь: Основні критерії визначення трофейної цінності окремих видів мисливських тварин.	14	20

Есе: Вплив видових та індивідуальних особливостей тварин на результати оцінювання трофеїв. Практикум: Обрати один із видів мисливських тварин: олень шляхетний, козуля європейська, лось, дикий кабан. Порівняти отримані показники з показниками еталонного або високоякісного трофея відповідного виду.		
Тема 5. Підготовка, збереження та експонування мисливських трофеїв Кейс: Проаналізувати ситуацію щодо підготовки мисливського трофея до тривалого зберігання та експонування. Визначити можливі ризики пошкодження трофея під час зберігання та запропонувати заходи щодо їх запобігання Доповідь: Мисливські трофеї в музейних експозиціях та тематичних виставках. Есе: «Мисливський трофей як об'єкт збереження природної та культурної спадщини» Практикум: Скласти алгоритм консервації відповідно до типу трофея. Розробити варіант оформлення трофея для експонування з урахуванням його виду, розмірів та естетичних особливостей.	12	14
Змістовий модуль 2. Сертифікація мисливської продукції		
Тема 6. Сертифікація мисливської продукції, маркування, транспортування та реалізація мисливської продукції. Кейс: Охарактеризувати вимоги сертифікації, маркування, транспортування та реалізації продукції. Визначити можливі ризики порушення вимог на кожному етапі та запропонувати заходи для забезпечення простежуваності й безпечності продукції. Доповідь: Міжнародні вимоги до сертифікації та експорту мисливської продукції. Система контролю безпечності та якості продукції мисливського господарства. Есе: «Сертифікація та простежуваність як основа безпечного обігу мисливської продукції». Практикум: Розробити приклад маркування упаковки мисливської продукції із зазначенням необхідної інформації.	10	12
Тема 7. Сертифікація та ветеринарно-санітарний контроль продукції мисливства. Кейс: Проаналізувати ситуацію щодо проведення ветеринарно-санітарного контролю продукції мисливства після добування дичини. Визначити потенційні біологічні ризики й запропонувати заходи щодо їх мінімізації. Доповідь: Ветеринарно-санітарні вимоги до м'яса дикого кабана. Есе: «Ветеринарно-санітарний контроль продукції мисливства як гарантія її безпечності». Практикум: Скласти алгоритм ветеринарно-санітарного контролю продукції від моменту добування тварини. Запропонувати заходи біобезпеки під час первинної обробки, зберігання та транспортування продукції.	10	12
Тема 8. Сучасні проблеми та перспективи оцінювання		

трофеїв і сертифікації мисливської продукції в Україні. Кейс: Проаналізувати умовну ситуацію щодо реформування системи оцінювання мисливських трофеїв та сертифікації продукції мисливства в Україні. Доповідь: Роль СІС у розвитку сучасної системи оцінювання мисливських трофеїв в Україні. Есе: «Оцінювання мисливських трофеїв і сертифікація мисливської продукції в Україні: проблеми сьогодення та перспективи розвитку». Практикум: Порівняти національні підходи до оцінювання трофеїв із міжнародною системою СІС.	8	10
Разом	88	108

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- *вербальні методи (лекція, пояснення);*
- *метод змішаного навчання;*
- *наочні методи (демонстрація, ілюстрація);*
- *практичні методи (виконання різних видів завдань прикладного характеру);*
- *ситуаційний метод;*
- *метод проблемного навчання;*
- *кейс-метод (типовий кейс);*
- *метод командної роботи, мозковий штурм;*
- *методи самостійної роботи (проведення розрахунків, підготовка доповідей).*

8. Форми контролю і методи оцінювання

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Мисливські трофеї та сертифікація продукції» є: поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання завдань самостійної роботи, підготовки презентацій.

Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі екзамену. Екзамен проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт (практичних завдань, кейсів тощо), передбачених робочою програмою. Екзамен охоплює різні способи контролю: вирішення тестів, обґрунтування теоретичного завдання.

Підсумкова оцінка визначається шляхом оцінювання навчальних досягнень за 5-бальною системою з наступним переведенням у 60-бальну через множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт переведення – 12 та

підсумуванням з результатами підсумкового контролю (екзамен – максимум 40 балів).

9. Питання для підсумкового контролю (орієнтовні)

1. Що таке мисливський трофей? Наведіть основні види мисливських трофеїв.
2. Яке біологічне, мисливсько-господарське та культурне значення мають мисливські трофеї?
3. Які основні критерії використовують для класифікації мисливських трофеїв?
4. Охарактеризуйте історію розвитку систем оцінювання мисливських трофеїв.
5. Які передумови зумовили створення міжнародної системи оцінювання мисливських трофеїв?
6. Що таке СІС та які основні напрями його діяльності?
7. Що являє собою система Trophy Evaluation System (TES)?
8. Які основні принципи покладено в основу системи оцінювання трофеїв СІС?
9. Що таке СІС Formula та для чого вона використовується?
10. Яке значення має стандартизація методики вимірювання мисливських трофеїв?
11. Які вимоги висуваються до підготовки мисливського трофея перед його оцінюванням?
12. Які вимірювальні прилади використовують під час оцінювання мисливських трофеїв?
13. Які правила необхідно дотримуватися для забезпечення точності вимірювань?
14. Які основні помилки можуть виникати під час вимірювання мисливських трофеїв?
15. Що таке трофейний лист та які відомості в ньому зазначаються?
16. Який порядок документального оформлення результатів оцінювання мисливського трофея?
17. Які основні морфологічні характеристики використовують для оцінювання рогів благородного оленя?
18. Які параметри рогів благородного оленя підлягають вимірюванню за системою СІС?
19. Як визначається підсумкова оцінка трофея благородного оленя?
20. Яке значення для оцінювання трофея благородного оленя має маса рогів?
21. Які особливості методики оцінювання рогів козулі європейської?
22. Які параметри вимірюють під час оцінювання трофея козулі європейської?
23. Як здійснюється вимірювання довжини стовбурів рогів козулі?
24. Яке значення мають обхвати рогів козулі під час визначення трофейної

оцінки?

25. Як визначають масу сухого трофея козулі?
26. Які особливості оцінювання розмаху рогів козулі європейської?
27. Які основні параметри використовують для оцінювання рогів лося?
28. У чому полягають особливості оцінювання трофеїв лося порівняно з іншими представниками родини оленевих?
29. Які частини трофея дикого кабана використовують для оцінювання?
30. Які правила підготовки іклів дикого кабана до вимірювання?
31. Які параметри іклів дикого кабана вимірюють під час трофейного оцінювання?
32. Як визначається підсумкова оцінка трофея дикого кабана?
33. Які особливості оцінювання рогів муфлона?
34. Які основні показники використовують під час оцінювання трофея муфлона?
35. Яке значення має вік тварини для формування мисливського трофея?
36. Які морфологічні ознаки трофеїв можна використовувати для орієнтовного визначення віку мисливських тварин?
37. Як якість середовища існування та кормова база впливають на формування трофейних ознак?
38. Яке значення має оцінювання мисливських трофеїв для управління популяціями мисливських тварин?
39. Як результати трофейного оцінювання можуть використовуватися під час моніторингу стану популяцій?
40. Які основні способи первинної обробки та консервації мисливських трофеїв?
41. Які вимоги висуваються до зберігання та транспортування мисливських трофеїв?
42. Що таке сертифікація мисливської продукції та які її основні завдання?
43. Які види продукції мисливського господарства можуть бути об'єктами сертифікації та документального підтвердження?
44. Які нормативно-правові вимоги регулюють обіг та використання мисливської продукції в Україні?
45. Які документи підтверджують законність походження мисливської продукції?
46. У чому полягає ветеринарно-санітарний контроль мисливської продукції?
47. Які основні ветеринарно-санітарні ризики пов'язані з використанням продукції добутих диких тварин?
48. Які вимоги встановлюються до маркування, зберігання та транспортування мисливської продукції?
49. Що таке простежуваність мисливської продукції та яке її значення для забезпечення безпечності?
50. Які сучасні проблеми та перспективи розвитку системи оцінювання мисливських трофеїв і сертифікації мисливської продукції в Україні?

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти у семестрі за видами навчальних занять з дисципліни «Мисливські трофеї та сертифікація продукції».

Поточний контроль								Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	0-5	0-40	100
5	5	5	5	5	5	5	5			

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бал – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані

результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Оцінювання результатів іспиту здійснюється за наступними критеріями: 35-40 балів – бездоганна відповідь;

25-34 бали – вірна відповідь, містить окремі неточності чи упущення,

15-24 бали – загалом правильна, однак неповна чи стисла відповідь;

5-14 балів – виконання завдань не повне або не точне.

0-4 бали – розкриття питань лише розпочато.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у **неформальній освіті**. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти повністю відповідає робочій програмі дисципліни.

Шкала оцінювання: університетська (100-бальна) та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
менше 60	Незадовільно

11. Політики дисципліни

Політики курсу «Мисливські трофеї та сертифікація продукції» вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування психологічних компетентностей здобувачі освіти зобов'язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь у обговоренні ключових питань із теми, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи.

Політика щодо підготовки і захисту курсової роботи окреслена в методичних рекомендаціях щодо підготовки і захисту курсових робіт.

Політика щодо дедлайнів: індивідуальні та самостійні роботи здобувачі освіти мають здавати вчасно, відповідно до плану заняття. За об'єктивних

причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо комунікації із викладачем: у разі виникнення певних труднощів при вивченні дисципліни здобувач освіти може звертатися до викладача у години консультацій за додатковими роз'ясненнями.

12. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1.	Мисливський трофей	Hunting trophy
2.	Трофейні ознаки	Trophy characteristics
3.	Бальна оцінка	Point scoring
4.	Сертифікований оцінювач	Certified trophy evaluator
5.	Роги козулі	Roe deer antlers
6.	CIC	CIC (International Council for Game and Wildlife Conservation)
7.	Міжнародна стандартизація	International standardization
8.	Вимірювальний інструмент	Measuring instrument
9.	Точність вимірювання	Measurement accuracy
10.	Стандартизоване вимірювання	Standardized measurement
11.	Таксидермія	Taxidermy
12.	Сертифікація	Certification
13.	Походження трофея	Trophy origin
14.	Мисливський квиток	Hunting license
15.	Облік добутих тварин	Harvested game accounting
16.	Електронна сертифікація	Electronic certification

13. Рекомендована література

Основна

Бездітко Л.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Мисливські трофеї та сертифікація продукції», ПНУ. Житомир, 2026. 19 с.

Бондаренко В.Д., Делеган І.В., Рудишин М.П. Мисливські трофеї: навч. посіб. Київ : НМК ВО, 1996. 127 с.

Волох А.М. Вирощування диких копитних : монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 400 с.

Волох А.М. Визначення віку мисливських звірів : наук.-метод. посіб. Одеса : Олді+, 2022. 374 с.

Гігієна і експертиза продуктів первинної переробки забійних тварин : навч. посіб. / І.В. Яценко та ін. Нова ідеологія, 2019. 1200 с.

Делеган І.І., Мазепа В.Г., Хоєцький П.Б. Мисливські трофеї. Львів: ТзОВ «Галицька видавнича спілка», 2018. 192 с.

Практичний посібник до посібника СІС з оцінювання та вимірювання мисливських трофеїв. Tipografia Rotella s.r.l. Чоджія (Італія), 2022. URL: https://issuu.com/cicitalia/docs/a_practical_guide_2f7139aca2539d

Додаткова

Волох А. М. Великі ссавці південної України в ХХ столітті (динаміка ареалів, чисельність, охорона та управління) : дис. ... д-ра біол. наук: 03.00.08 / Інституті зоології НАН України. Київ, 2004. 401 с.

Волох А.М. Характеристика рогів лося (*Alces alces*) із України. *Theriologia Ukrainica*, 2019. Вип. 18. С.40–47.

Делеган І. В. Особливості визначення віку окремих видів оленеподібних (Cerviformes) у процесі їх обліку. *Мисливість та екологія ссавців: Праці теріол. школи*. Київ, 2012. Т. 11. С.6–12.

Загороднюк І. Історія становлення мисливствознавчих колекцій та трофейної справи в Україні. *Теріологічна школа*, 2022. Том 27. С. 15–28.

Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22.02.2000 р. № 1478-III (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>

Про затвердження Інструкції про селекційний відстріл мисливських тварин: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0413-14>.

Про затвердження Інструкції про вибірковий діагностичний відстріл мисливських тварин для проведення державної ветеринарно-санітарної експертизи: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 08.02.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0423-14>

Стратегія розвитку галузі мисливського господарства України на період до 2035 року: Розпорядження КМУ від 21.05.2025 р. №489-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-2025-%D1%80#n12>

14. Електронні інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти):

Інституційний репозитарій Поліського національного університету (<http://ir.polissiauniver.edu.ua/>);

Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, 4, (0412) 37-34-65);

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, м. Київ, просп. Голосіївський, 3, +380 (44) 524-81-36).

<https://www.face.eu/> Європейська федерація мисливських та природоохоронних асоціацій ([FACE](https://www.face.eu/) - European Federation for Hunting and Conservation).

<https://www.fedfa.com/> Федерації європейських фермерів-оленьярів (FEDFA – Federation of European Deer Farmers Associations).

<https://iduba.info/> Міжнародної асоціації заводчиків оленів та диких ратичних (IDUBA – International Deer and Wild Ungulate Breeders Association).

<https://www.cic-wildlife.org/> International Council for Game and Wildlife Conservation (Міжнародна рада з охорони дичини та дикої природи (CIC).

<https://hunter-council.com.ua/> Українська ловецька рада.

<https://www.uahhg.org.ua/> Всеукраїнська асоціація мисливців і користувачів мисливських угідь.

www.terioshkola.org.ua - Українське теріологічне товариство.

www.birdlife.org.ua - Українське товариство охорони птахів.

www.rada.gov.ua - Офіційний вебпортал Верховної Ради України.

www.redbook-ua.org - Червона книга України.

www.uoor.com.ua - Українське товариство мисливців та рибалок.

www.pzlow.pl – Польська мисливська асоціація.

www.pzlow.pl/lowiecpolski/ - Польський мисливець

www.silvarium.cz - Чеський лісомисливський портал.

www.cms.int - сайт Боннської конвенції.

www.cites.org - сайт Вашингтонської конвенції (CITES).

www.ramsar.org - сайт Рамсарської конвенції.

www.cbd.in - сайт Конвенції про біологічне різноманіття.

Online курси від EdEra <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=1724369&authuser=0#!5124>

Prometheus. [Каталог курсів від Prometheus: безкоштовні, платні, з сертифікатом і без](#)

Дія. Освіта. <https://osvita.diia.gov.ua/>